

Klaar voor de sport... ?

Start!

Fase 3 uitwerking sportnota 2006-2010

Colofon

Datum: 27 juni 2007
Project: 218411
Opdrachtgever: gemeente Marum
Adviseurs: mevrouw B.M.E. Duesmann, R.F. de Vries
Status: eindrapport

Copyright© Marktplan Adviesgroep, 2007

Inhoudsopgave

	Blz.
1. Inleiding	1
1.1 Inleiding en vertrekpunt	
1.2 Leeswijzer	
2. De sportaccommodaties	5
2.1 Huidige situatie	
2.2 Binnensport	
2.2.1 De gymzaal bij de brede school in Nuis	
2.2.2 Het onderbrengen van de gymzaal Marum in de sporthal	
2.3 De buitensportaccommodaties	
2.3.1 Beleid ten aanzien van investeringen, exploitatie en beheer	
2.3.2 Visie optimalisering bezettingsgraad	
2.3.3 Korfbal in Marum	
2.3.4 Tennisvereniging Marum	
2.4 Zwembad Wotterwille	
3. Tarieven	16
3.1 Gymzalen	
3.2 Sporthal	
3.3 Buitensport	
4. Sportstimulering en subsidies	23
4.1 Sportstimulering jeugd	
4.1.1 BOS-impuls en Groninger Sport Model	
4.1.2 Sportactiviteiten via 't Marheem	
4.1.3 Jeugdsportsubsidie limiteren en subsidie verbreden	
4.2 Sportstimuleringsfonds	
4.2.1 Sportstimulering ouderen	
4.2.2 Sportstimulering inwoners met een beperking	
4.3 Anders georganiseerde sport en individuele sportbeoefening	
4.4 Inzet van stagiairs en van uitkeringsgerechtigden krachtens de Wet Werk en Bijstand (WWB)	
4.5 Verenigingsondersteuning	
5. Sport en de Wet maatschappelijke ondersteuning	27
5.1 De Wmo	
5.2 De relatie tussen sportbeoefening en de Wmo in Marum	

5.3 Conclusie Wmo

6. Samenvatting uitwerking sportbeleid

30

1. Inleiding

1.1 Inleiding en vertrekpunt

De gemeente Marum ontwikkelt een nieuwe sportnota in drie fasen.

- Fase 1: Oriëntatie en inventarisatie;
- Fase 2: Visie en nieuw beleid;
- Fase 3: Plan van aanpak en uitvoering.

Fase 1 en fase 2 zijn inmiddels vastgesteld door de gemeenteraad. In fase 1 van de sportnota is een inventarisatie en analyse gemaakt van ontwikkelingen binnen de sport in de gemeente Marum. In de kadernota (fase 2) staan de kaders opgenomen van het nieuwe sportbeleid van de gemeente. De kadernota is voor een aantal thema's afgesloten met uitdagingen voor de gemeente. Naar aanleiding van de kadernota is door de PvdA en het CDA een motie ingediend waarin zij vragen om enkele aanvullingen. De uitdagingen in de kadernota en onderwerpen uit de motie zijn het vertrekpunt voor fase 3, die voor u ligt. Voor een goed begrip van de uitwerking van de sportnota, halen we deze punten van fase 2 en de motie hieronder terug.

De gemeentelijke visie voor sport

De missie van de sportnota (fase 2) luidt als volgt:

Sport is voor de gemeente Marum belangrijk. Sport is goed voor ontspanning, het is leuk en het draagt bij aan een gezonde leefstijl en aan sociale contacten en vorming. De sport in de gemeente Marum kan alleen floreren bij een gezamenlijke inzet van en samenwerking tussen gemeente en verenigingsleven en inwoners. De gemeente stimuleert sport binnen haar mogelijkheden, onder andere door beschikbaar stellen van sterk gesubsidieerde accommodaties, jeugdsubsidies en sportstimuleringsprojecten. De gemeente ondersteunt breedtesport en heeft speciale aandacht voor jongeren, vanuit de achtergrond 'jong geleerd is oud gedaan'. Sport is niet alleen maar een doel, maar ook een middel. Raakvlakken met het gemeentelijke onderwijs-, welzijns- en gezondheidsbeleid zijn het belangrijkste.

De rol en inzet van de gemeente: wat is "des gemeente" en wat is "des gebruikers"

Naar mogelijkheid wil de gemeente de sport steunen. Het huidige sportbudget is het uitgangspunt voor de komende jaren. Dekking voor nieuw beleid of bijgesteld beleid moet worden verkregen vanuit ombuiging van de bestaande sportbegroting.

De gemeente streeft een optimale gebruikssituatie van binnensport- en buitensportaccommodaties na. Bij mogelijkheden of verzoeken tot privatisering van accommodaties, bekijkt de gemeente op dat moment de voor- en nadelen daarvan. Privatisering kan voor de gemeente een optie zijn als het voordeel oplevert voor zowel de gemeente als gebruikers/verenigingen.

De gemeente streeft naar zelfwerkzaamheid van verenigingen. Verenigingen die meer doen worden beloond, als dat onderhoud door de gemeente (of derden) bespaart.

De tarieven: hoogte, onderbouwing en afstemming tussen gebruikers

Verhoging van de tarieven is niet het uitgangspunt van de sportnota, maar wordt niet uitgesloten. Het belangrijkste uitgangspunt is aanpassing van het huidige (historisch gegroeide) stelsel zodat er een duidelijke relatie is tussen het tarief dat men betaalt en de kosten voor de gemeente. De gemeente onderkent dat niet voor alle takken van sport hetzelfde dekkingspercentage kan worden verlangd, omdat sommige sporttakken nou eenmaal meer kosten dan andere en sommige dus onbetaalbaar zouden worden. De gemeente wil een nieuw stelsel op basis van een dekkingspercentage voor diverse sporten. Zelfwerkzaamheid kan daarbij beloond worden.

Accommodatiebehoefte (hoeveel, waar, kwaliteit en budgettaire mogelijkheden)

De gemeente beziet de capaciteit voor buitensport voor de totale gemeente. Een tekort op het een sportpark betekent niet automatisch een noodzaak tot uitbreiding. Overschot (leegstand) dient zoveel mogelijk te worden benut alvorens de gemeente nieuwe investeringen aangaat.

Binnen de budgettaire en wettelijke mogelijkheden streeft de gemeente naar voldoende en kwalitatief goede binnensportaccommodaties. Het aanpassen/moderniseren van alle bestaande binnensportaccommodaties is waarschijnlijk niet mogelijk bij de huidige budgettaire middelen.

De gemeente Marum heeft een aantal nieuwbouwlocaties voor woningbouw. De huidige voorzieningen gemeentebreed zijn voldoende om de behoefte op te vangen.

Bij aanpassing van de accommodatie (kleedkamers) zijn voor de gemeente uitgangspunt de VNG-normen. De gemeente wil de normen van bonden niet bij voorbaat buiten werking stellen, echter sportbonden leggen wel normen op maar zorgen niet voor de financiering daarvan. Per situatie zal de gemeente de redelijkheid bekijken en een afweging maken.

Verbeteren van de exploitatie van het zwembad zou wellicht kunnen plaatsvinden door middel van een meer actieve bedrijfsvoering, weegerelateerde openstelling en verlaging personeelskosten, verhoging horeca-inkomsten, verhoging entree-inkomsten.

De tennisvereniging Marum en korfbalvereniging NKC hebben wensen ten aanzien van gebruik of uitbreiding van de accommodatie kenbaar gemaakt. De gemeente wil in dit kader nader kijken naar de problematiek, de opbrengsten en de kosten voor de gemeente.

Gemeentelijke subsidie en sportstimuleringsbeleid

De gemeente is voorstander van aanpassing van de sportsubsidies, zodanig dat de subsidie het gewenste sportbeleid stimuleert (meer output/outcome gericht). Ieder alternatief voor de huidige subsidieregeling moet eenvoudig zijn voor gemeente en gebruikers. Bij beëindiging van de BOS-impuls na 2009 wil de gemeente sportstimuleringsprojecten voortzetten. Dat vraagt om een structureel jaarlijks budget in plaats van de projectfinanciering van de breedtesportimpuls (2002-2007) en de BOS-impuls (2007-2009). De hoogte van dat budget is afhankelijk van eventuele cofinancieringsbijdragen van de provincie, maar het uitgangspunt is dat de gemeente de succesvolle initiatieven wil continueren.

De gemeente is voorstander van een sterke relatie van sport en school. Het projectplan voor de BOS-impuls past prima bij deze keuze.

Bij de uitvoering van het BOS-project wordt medewerking gevraagd van lokale sportaanbieders – vaak verenigingen. Bij de uitwerking van de nota bekijken we in hoeverre actieve verenigingen gesteund kunnen worden met een financiële bijdrage.

De gemeente heeft voordeel van samenwerking met het Huis voor de Sport Groningen. Bij toekomstig sportstimuleringsbeleid hecht de gemeente aan de volgende uitgangspunten. Ten eerste worden personeelskosten vooral benut voor "handen en voeten aan het bed", dus in sporttermen organisatie en begeleiding van activiteiten en niet voor overhead. Ten tweede geeft de gemeente de voorkeur aan enkele projecten die zich hebben bewezen, dan verdeling van het budget over een groot aantal activiteiten (met versnippering tot gevolg). Verandering vraagt een duurzame inzet en de gemeente is terughoudend in een opzet met (veel) losse activiteiten. Ten derde is de sport gebaat bij enthousiasme bij en promotie van projecten. Tegelijk heeft het gemeentebestuur ook belang bij objectieve informatie over de voortgang en de effecten. Beide hoeven elkaar niet uit te sluiten.

In de motie van de PvdA en het CDA is in ten aanzien van doelgroepen en sportstimulering gevraagd om:

- aanvullingen voor plannen in het doelgroepenbeleid (jeugd / ouderen);
- aandacht voor de relatie tussen sport en de naschoolse opvang;
- alternatieven om bij de uitvoering van gemeentelijk beleid beroep te doen op o.a. Cio- en ALO-studenten (het verlenen van stagemogelijkheden) en een beroep te doen op uitkeringsgerechtigden krachtens de Wet werk en bijstand, zonder echter bestaande arbeid te verdringen;
- aandacht voor niet georganiseerde en individuele sportbeoefening, georganiseerde sport zonder een accommodatiebehoefte en voor de samenhang met recreatie en milieu.

Sport en de Wmo

In de motie van de PvdA en het CDA is gevraagd om een gemeentelijke visie op de relatie tussen sportbeoefening en de Wmo (vrijwilligerswerk / sociale samenhang).

1.2 Leeswijzer

In fase 3 van de sportnota worden de visie en uitgangspunten van fase 2 op een aantal punten concreter uitgewerkt. In hoofdstuk 2 gaan we in op sportaccommodaties (binnen-, buitensport en zwembad). In hoofdstuk 3 wordt een voorstel gedaan voor een nieuw tarievenstelsel voor binnen- en buitensport. Hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van visie en plannen voor sportstimulering, doelgroepen en de samenwerking met het Huis voor de Sport Groningen. In hoofdstuk 5 staat de nieuwe uitgangspunten voor het sportsubsidiebeleid en hoofdstuk 6 sluit af met een visie op sport en de Wmo. De sportnota fase 3 richt zich primair op plannen voor de periode 2006-2010, maar is gebaseerd op een langere termijnvisie.

2. De sportaccommodaties

2.1 Huidige situatie

De gemeente heeft drie typen sportaccommodaties: binnensportaccommodaties, buitensportaccommodaties en het zwembad. Het sportbudget van de gemeente wordt voor 86% besteed aan sportaccommodaties. Dat beeld is in andere gemeenten niet anders.

Dat geeft ook aan dat sportaccommodaties veel geld kosten. Rekening houdend met de wens om het sportbudget noch te verhogen noch te verlagen, vraagt dat om keuzes op het gebied van accommodaties. Lang niet alle verzoeken kan de gemeente honoreren.

2.2 Binnensport

Binnen budgettaire en wettelijke mogelijkheden streeft de gemeente naar voldoende en kwalitatief goede binnensportaccommodatie. Inwoners van de gemeente hebben de beschikking over gemeentelijke gymlokalen in Marum, De Wilp, Niebert, Boerakker en een sporthal in Marum. De gemeente voert beheer over de gymlokalen in Marum en Niebert. De sporthal in Marum en de gymlokalen in De Wilp en Boerakker worden beheerd door de Stichting of verenigingen. De gymzalen hebben vooral een functie voor het bewegingsonderwijs. Voor verenigingssport zijn gymzalen minder geschikt door beperkte afmeting van de sportvloer en de hoogte.

Naar aanleiding van fase 1 en 2 van de sportnota is voor de binnensport de volgende aandachtspunten geconstateerd:

- de gymzaal bij de te bouwen brede school in Nuis;
- vanuit optimalisatie van de bezettingsgraad van de sportaccommodaties ingaan op mogelijkheden om gebruikers van de gymzaal Marum onder te brengen in de sporthal.

2.2.1 De gymzaal bij de brede school in Nuis

In het najaar 2006 is besloten tot het realiseren van een brede school in een nieuw te bouwen accommodatie in de kern Nuis. Hiervoor heeft de gemeente 4.1 miljoen euro beschikbaar gesteld. De planning is om de bouw eind 2009 af te ronden. Een gymzaal maakt onderdeel uit van deze brede school. Twee scholen zullen binnen de brede school gehuisvest worden: obs De Coepel en de christelijke Jenaplanschool De Kring in Niebert. Beide scholen zullen het gymlokaal tijdens schooluren gaan gebruiken. Naast de twee scholen als participanten van de brede school zijn ook het kinderdagcentrum Maricja (een kinderdagcentrum waar kinderen met een verstandelijke beperking terecht kunnen), kinderdagcentrum Baloo en peuterspeelzaal 't Molenhofje participant.

De keuze van de gemeente voor de bouw van deze brede school betekent dat het gymlokaal in Niebert, na oplevering van de brede school, kan worden afgestoten. Huidige gebruikers van de gymzaal in Niebert kunnen dan gebruik maken van de gymzaal bij de brede school. Renovatie van de gymzaal in Niebert is niet meer wenselijk. Alleen het noodzakelijk onderhoud zal tot eind 2009 worden uitgevoerd, hiervoor wordt het jaarlijkse onderhoudsbudget (tussen € 3000-4000) gebruikt.

De nieuwe gymzaal is primair bedoeld voor bewegingsonderwijs. Daarnaast heeft de gymzaal een functie voor trainingen van sportverenigingen of voor ander meer recreatief gebruik.

Korfbalvereniging Wees Kwiek heeft aangegeven medegebruiker te willen zijn van de gymzaal, in de namiddag/avonduren. Wees Kwiek gebruikt nu nog de gymzalen in De Wilp en Niebert en de sporthal in Marum. De vereniging heeft aangegeven graag een groter en iets hoger gymlokaal te bouwen dan het huidige geraamde netto vloeroppervlak van 252m² (12x21x5,5 meter). Reden is dat de vereniging de wedstrijden van de jongste jeugd (4-12 jaar) graag 'in huis wil houden'. Nu kijken ze daarvoor uit naar het gymlokaal in De Wilp of de sporthal in Marum. Het huren van de sporthal in Marum ervaart de vereniging vooral in de winter als knelpunt. De vereniging kan daar alleen terecht op voor hen minder courante tijden. Een indicatie van het door Wees Kwiek gewenste vloeroppervlakte bedraagt 375m².

De maat 252 m² is nog steeds de standaard wat betreft de vergoeding in het gemeentefonds, maar is een minimumnorm. De brancheorganisatie KVLO (vakleerkrachten) pleit nadrukkelijk voor een iets ruimere dimensionering vanwege het gebruiksgemak, minimaal 308m² (14x22x5,5 meter). Men vindt de 252 m² te beperkt voor de huidige gemiddelde groeps grootte en vorm waarin bewegingsonderwijs wordt gegeven.

Keuze 1

De gemeente wil de nieuwe gymzaal ruimere speel mogelijkheden geven. Qua maatvoering sluit ze aan bij de KVLO-richtlijn van 308 m² (14 x 22 meter speeloppervlakte). De KVLO maat gaat uit van een hoogte van 5,5 meter. De hoogte wil de gemeente verhogen naar 7 meter. De meerkosten voor het vergroten van de speeloppervlakte van 252 m² naar 308 m² zijn ongeveer € 39.000 exclusief btw. Voor het verhogen van 5,5 meter naar 7 meter gaan we uit van meerkosten van tussen de € 50.000 en de € 100.000 exclusief btw.

De verhoging naar 7 meter betekent dat de gymzaal alleen geschikt is voor volleybalwedstrijden (speelveld 9 x 18 meter en 7 meter hoog) en badminton (6,1 bij 13,4 meter). Voor een korfbalwedstrijd veld in de zaal is een oppervlakte nodig van 20 bij 40 meter en dat kan alleen in een sporthal (minimale maatvoering van 24 bij 44 meter). De hoogte van 7 meter is wel bruikbaar voor oefenvormen bij korfbal.

Het budget voor de Brede School was afgestemd op een gymzaal van 252 m² en 5,5 meter. Uitbreiding van de gymzaal zal vanuit het bestaande Brede School budget moeten worden gevonden. Bekeken zal moeten worden of uitbreiding van de speelzaal naar 308 m² en verhoging naar 7 meter mogelijk is. Qua prioriteit heeft uitbreiding van de speelzaal naar 308 m² de voorkeur boven een verhoging naar 7 meter, want 308 m² biedt alle gebruikers meer ruimte én de meerkosten zijn lager.

2.2.2 Het onderbrengen van de gymzaal Marum in de sporthal

Het gymlokaal in Marum wordt gebruikt door scholen voor bewegingsonderwijs en door verenigingen voor trainingen. Ook vindt verhuur plaats aan derden. Het gymlokaal heeft dringend groot onderhoud. Het groot onderhoud is begroot op € 180.000. In de huidige toestand vindt de gemeente het gymlokaal in Marum niet geschikt voor zijn functie voor bewegingsonderwijs en trainingen. De gemeente heeft een aantal alternatieven onderzocht waardoor de exploitatie van de gymzaal kan wegvallen (€ 32.000 per jaar), mede in relatie tot verbetering van de exploitatie van de sporthal. Bovendien levert het afstoten van de gymzaal een restwaarde op. Die middelen zijn dan te herbesteden. De alternatieven zijn:

- 1) Het onderbrengen van gebruikers van de gymzaal in de sporthal;
- 2) Het plaatsen van een zaaldeel bij de sporthal in Marum en afstoten van de oude gymzaal.

Ad 1) Nagegaan is of er mogelijkheden zijn het gebruik van de sporthal te optimaliseren door de gebruikers van de gymzaal in Marum onder te brengen in de sporthal.

In de ochtenden op doordeweekse dagen kan een deel van het bewegingsonderwijs in de gymzaal Marum, zonder inbreuk te maken op de door hen gereserveerde dagen en tijdstippen, eenvoudig verplaatst worden naar de sporthal. Voor een aantal gebruikersmomenten is dit niet mogelijk. Qua bezettingsrooster van de sporthal zijn er voldoende alternatieven voor gebruik van de sporthal tijdens schooltijden (andere dagen, andere tijdstippen). Temeer omdat door de realisatie van de brede school in Nuis ook de uren van obs de Coepel (nu nog voor een aantal uren in de sporthal) te zijner tijd beschikbaar komen.

Het gymlokaal is in de namiddag en avonden sterk bezet. Vanaf de namiddag, 15.30 uur, tot vaak een uur of 21.00-22.00 wordt de gymzaal gebruikt door sportverenigingen en de showband en verhuurd aan derden. De bezettingsgraad van het gymlokaal is redelijk hoog (tussen 15.30 uur en 22.30 van maandag tot en met vrijdag worden in totaal 26,5 uur van maximaal 35 uur gebruikt=bezettingsgraad van 76%). Ook de sporthal kent op die momenten een hoge bezettingsgraad, met uitzondering van incidenteel een half uur waarop de sporthal niet wordt gebruikt (bezettingsgraad tussen 15.30-23.00 uur van 92%). Een eenvoudige oversteek van gebruikers van de gymzaal Marum naar de sporthal is dus niet mogelijk. Wel biedt de sporthal ruimte in de weekends in de namiddag.

Als de te bouwen gymzaal bij de brede school in Nuis ook als alternatief voor de gymzaal in Marum wordt beschouwd, dan zijn er meer mogelijkheden. We gaan ervan uit dat de gymzaal bij de brede school ook zal worden gebruikt door de huidige gebruikers van de gymzaal in Niebert. De bezettingsgraad van de gymzaal in Niebert (c.q. Nuis) in de avonden is echter gering (tussen 15.30 uur en 22.30 van maandag tot en met vrijdag worden in totaal 8,5 uur van maximaal 35 uur gebruikt=bezettingsgraad van 24%) .

Conclusie is dat er qua bezettingsgraad mogelijkheden zijn om gebruikers van het gymlokaal Marum onder te brengen in de sporthal Marum en de brede school Nuis. Dit leidt echter voor zowel de sporthal als de gymzaal bij de brede school Nuis tot een (zeer) hoge bezettingsgraad die nauwelijks tot geen ruimte laat voor nieuwe gebruikers en nieuwe ontwikkelingen.

Ad 2) Plaatsen van een zaaldeel bij de sporthal in Marum en afstoten van de oude gymzaal. Een commerciële exploitant heeft aangegeven interesse te hebben in exploitatie van de sporthal in Marum. Onderdeel van dit plan is het uitbreiden van de sporthal met een extra zaaldeel. Het voorstel wordt onderzocht door de gemeente. De gemeente hanteert als uitgangspunt dat de sporthal de sportfunctie dient te behouden en dat tarieven voor verenigingen niet hoger mogen zijn dan het tarief dat de gemeente zou hanteren.

Keuze 2

Het heeft de voorkeur van de gemeente de oude gymzaal in Marum af te stoten en een extra zaaldeel aan de sporthal te bouwen. De projectgroep die verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van de sporthal dient dit mee te nemen in de planvorming, inclusief de eventuele noodzaak voor uitbreiding van kleedlokalen. De oude gymzaal wordt daarna afgestoten.

2.3 De buitensportaccommodaties

De buitensportaccommodaties zijn goed gespreid over de kernen en goed onderhouden. Enkele oudere velden behoeven renovatie. Naar aanleiding van fase 1 en 2 van de sportnota (inclusief motie) is voor de buitensport de volgende aandachtspunten geconstateerd:

- het verzoek tot een visie op optimalisering van de bezettingsgraad van de accommodaties (motie).
- het verzoek van de korfbalvereniging NKC tot aanpassing van de accommodatie in Marum;
- de noodzaak tot uitbreiding van de tennisbanen in Marum.

Alvorens we deze drie punten behandelen, wordt ingegaan op het beleid ten aanzien van investeringen, exploitatie en beheer.

2.3.1 Beleid ten aanzien van investeringen, exploitatie en beheer

Investerings en exploitatie

De gemeente hanteert als richtlijn bij aanleg van velden de VNG normen.

De gemeente wil verantwoordelijk zijn voor de exploitatie van de velden en toebehoren (dat wil zeggen alle nagelvast gebonden inventaris en lichtmasten voor trainingsvelden). Kleedaccommodatie is de verantwoordelijkheid van de verenigingen. Dat is een lijn die de gemeente reeds heeft ingezet. Onderhoud van lichtmasten die geen eigendom zijn van de gemeente, wordt (in overleg) overgenomen van de verenigingen.

Indien noodzakelijk kan een vereniging voor investeringen in kleedaccommodaties gebruik maken van een 1/3 regeling (1/3 van de investering voor de vereniging, 1/3 via externe financiering en 1/3 bijdrage van de gemeente). Verenigingen kunnen voor investeringen ook fondsen aanspreken (bijvoorbeeld het VSBfonds) en/of het provinciale accommodatiefonds (<http://www.provinciegroningen.nl/welzijnencultuur/sport/provaccomodatiefonds>).

Renovatie

Er zijn drie velden die binnen vijf jaar gerenoveerd moeten worden, namelijk het 2^e veld in Marum en beide velden in De Wilp. Noodzakelijke investeringen (zowel vervanging als vernieuwing) worden niet doorberekend in de onderhoudskosten. Er wordt ook geen reservefonds ingesteld. Investeringen worden apart op de begroting opgevoerd op het moment dat ze noodzakelijk zijn en vallen niet binnen het sportbudget.

Keuze 3

<p>De gemeente hanteert als richtlijn bij aanleg van velden de VNG normen. De gemeente wil verantwoordelijk zijn voor de exploitatie van de velden en toebehoren. Kleedaccommodatie en eventueel kantine zijn de verantwoordelijkheid van de verenigingen. Indien noodzakelijk kan een vereniging voor investeringen in kleedaccommodaties gebruik maken van de 1/3 regeling. Binnen vijf jaar zullen het 2^e veld in Marum en beide velden in De Wilp worden gerenoveerd.</p>
--

2.3.2 Visie optimalisering bezettingsgraad

In de vorige paragraaf is onderzocht in hoeverre het mogelijk was om de gymzaal in Marum onder te brengen in de bestaande binnensportaccommodaties en daarvan is vastgesteld dat dat eigenlijk geen gewenste situatie is (zeer vol en geen enkele uitbreidingscapaciteit meer). Wat betreft de buitensport is in deel 1 en deel 2 van de sportnota aangegeven wat de feitelijke capaciteit en de behoefte is op basis van het aantal teams. Wat betreft de voetbalaccommodaties is de conclusie dat de vereniging in Niebert met één wedstrijdveld en een oefenhoek kan volstaan (nu 2 velden en 1 oefenhoek). Daar is sprake van overcapaciteit en de gemeente zal binnen de termijn van deze nota bekijken wat de gewenste situatie is voor de toekomst (bijvoorbeeld een andere functie, intensiveren van het sportgebruik, een hoger tarief voor velden die bovennormatief zijn). De gemeente zal de vereniging hierbij betrekken.

De capaciteit in Boerakker en Marum (rekening houdend met medegebruik korfbal) is afgestemd op de behoefte. De Wilp is een grensgeval. De vereniging heeft twee velden en een oefenhoek. De behoefte ligt op 1,15 wedstrijdveld, maar als het aantal thuis spelende teams hoger is dan 50% (en dat is de praktijk), dan schuift de behoefte op richting 1,32 (60% thuis spelend). In dat geval zijn twee wedstrijd velden nodig. In dergelijke situaties hanteert men twee wedstrijd velden.

Het benutten van de overcapaciteit in Niebert in combinatie met Boerakker is onderzocht. Het onderbrengen van Boerakker bij Niebert is volgens de normen niet mogelijk. Qua wedstrijdcapaciteit zou een combinatie mogelijk zijn (2 wedstrijd velden zijn voldoende), maar de trainingscapaciteit (nu één oefenhoek) is in dat geval ontoereikend. Verder heeft de gemeente de voorkeur om vanuit leefbaarheid de voorzieningen in dorpen zoveel mogelijk te behouden.

Keuze 4

In Niebert is sprake van overcapaciteit (1 veld). De gemeente zal binnen de termijn van deze nota bekijken wat de gewenste situatie is voor de toekomst (bijvoorbeeld een andere functie, intensiveren van het sportgebruik, een hoger tarief voor velden die bovennormatief zijn). De gemeente zal de vereniging hierbij betrekken.

De gemeente beziet de capaciteit voor buitensport voor de totale gemeente. Een tekort op een sportpark betekent niet automatisch een noodzaak tot uitbreiding. Overschot (leegstand) dient zoveel mogelijk te worden benut voordat de gemeente nieuwe investeringen aangaat.

De gemeente wil sport toegankelijk houden en met name teamsport. Aangezien de gemeente niet alles kan financieren wordt daarbij een keuze gemaakt voor teamsporten die van oudsher laagdrempelig zijn i.c. voetbal en korfbal.¹ Het streven is om in elk kerndorp een buitensportvoorziening in stand te houden.

2.3.3 Korfbal in Marum

Het sportpark De Holten beschikt over 3 wedstrijd velden, 1 wedstrijd veld op het evenemententerrein, 1 trainingsveld en 1 oefenhoek. De velden zijn in eigendom van de gemeente en deze verzorgt ook het beheer. Veld 1 is gerenoveerd in 2004. De velden 3 en 4 zijn vrij nieuw, maar veld 2 heeft renovatie nodig. Dat is bekend binnen de gemeente. Aan de gemeenteraad is al enkele keren een bedrag aangevraagd in de meerjarenbegroting, maar dat is tot nu toe nog niet toegekend.

¹ De gemeente wil hiermee overigens niet zeggen dat andere sporten, bijvoorbeeld tennis, niet laagdrempelig zijn.

De kantine en kleedkamers zijn in het bezit van de voetbalvereniging SV Marum. NKC gebruikt een klein clubhuis van de voormalige vereniging Maluku. Dat clubhuis (eigendom gemeente) ligt op circa 100 meter (op de afbeelding links) van de kleedgebouwen op De Holten.

Voetbalvereniging S.V. Marum (360 leden) en (de jeugdleden van) korfbalvereniging NKC (92 leden) gebruiken samen het sportcomplex De Holten. NKC is van oorsprong een vereniging uit Noordwijk. Daar beschikt de vereniging over een gecombineerd wedstrijdtrainingsveld. In 1996 is NKC een (jeugd)afdeling begonnen in Marum. SV Marum is van oudsher de bespeler van De Holten.

Situatie seizoen 2006/ 2007

Aan het begin van het seizoen overleggen SV Marum en NKC over het gebruik van het sportpark. Het vierde veld is aangelegd op het evenemententerrein (een compleet voetbalveld), maar dit veld is niet omheind.

Situatie sportpark De Holten

SV Marum en NKC gebruiken beide de oefenhoek en het trainingsveld voor trainingen. Ook wat betreft trainingen is er jaarlijks afstemming over het gebruik. NKC traint woensdag vroeg in de avond op de oefenhoek en SV Marum later op de avond. Vrijdagavond is de oefenhoek alleen voor NKC. De gemeente is van mening dat de verdeling van velden en kleed-

ruimte op De Holten in eerste instantie een zaak is die in overleg tussen SV Marum en NKC dient te worden geregeld. Wanneer beide verenigingen niet tot overeenstemming komen zal de gemeente een beslissing opleggen.

Verzoek NKC

NKC heeft recentelijk bij de gemeente een verzoek ingediend voor een eigen voorziening op sportpark De Holten. NKC beoordeelt de wedstrijd- en trainingscapaciteit als onvoldoende en dat geldt ook voor het aantal kleedkamers. Ook vindt NKC dat ze te ver van het club- kleedgebouw is gelegen (lopen met palen en korfen). NKC heeft de gemeente twee voorstellen gedaan. De eerste optie volgens NKC is de oefenhoek (het oude trainingsveld) naast de sporthal vervangen door een kunstgrasveld, met daarbij een eigen kleedgebouw en ruimte voor materiaalopslag. De tweede optie is dat NKC het volledige gebruik krijgt over het derde veld met daarbij een kleedgelegenheid en opslagruimte voor materiaal.

Feitelijke veldbehoefte

Op basis van bespelingsnormen van de velden zou NKC voor haar jeugdleden de beschikking moeten hebben over één wedstrijdveld (en heeft daarbinnen nog de mogelijkheid tot groei) en een oefenveld. Een korfbalveld is netto 30 x 60 meter, bruto 34 x 64 meter. Op één voetbalveld van 64 meter breed kunnen drie korfbalvelden worden uitgezet.

S.V. Marum zou volgens bespelingsnormen van de KNVB moeten beschikken over twee en een half wedstrijdvelden en plus één trainingsveld. Gelet op het aantal velden op het sportpark voldoet het aantal speelvelden dus aan de norm die beide bonden stellen. Kunstgras is in het geheel geen optie (aanbod is voldoende en exploitatiekosten zijn 3 keer zo hoog).

Van de nieuwbouw in Marum is geen grote toename te verwachten van sporters. Uitgaande van 590 nieuwe inwoners (260 woningen en gemiddelde huishoudgrootte van 2,27) komt het neer op ongeveer 35 tot 50 leden voor SV Marum (6,5% van de Marumse bevolking is lid van S.V. Marum). Voor NKC verwachten wij door de bevolkingsgroei 10 tot 20 leden extra (2,4% van de inwoners van de gemeente Marum is lid van een korfbalvereniging). Die aantallen kunnen enigszins fluctueren, maar feit is dat de sportdeelname maar zeer beperkt stijgt. Voetbal en korfbal hebben landelijk een stabiele ledenontwikkeling (weinig verandering). Lokaal kan dat verschillen, maar de verenigingen 'vissen in dezelfde vijver'.

Behoeftte aan kleedlokalen

Voor voetbal wordt uitgegaan van twee kleedlokalen per veld en per drie velden twee kleedlokalen extra. Bij drie wedstrijdvelden zijn acht (zes plus twee) kleedlokalen nodig. Korfbal heeft behoefte per wedstrijdveld aan twee tot vier kleedlokalen. De officiële norm van de bond geeft vier lokalen aan, maar als wedstrijden elkaar snel opvolgen kan in de praktijk ook met twee volstaan. Het kleedgebouw op sportpark De Holten heeft acht kleedlokalen. Bekijken we alleen naar de capaciteit van het kleedgebouw op De Holten, dan kan zaterdagochtend een tekort ontstaan. SV Marum bevestigt dit ook.

De verantwoordelijkheid voor de club- en kleedaccommodatie (inclusief berging) ligt voor de gemeente bij de verenigingen. De vereniging kan gebruik maken van de zogenaamde 1/3 regeling. Naast deze mogelijkheid wijst de gemeente op nog twee andere mogelijkheden.

1) Naast het sportpark ligt de sporthal met kleedkamers. Die kleedkamers zijn zaterdagochtend weinig bezet. De afstand tussen sporthal en het derde wedstrijdveld is minder dan 200 meter. De afstand tussen de sporthal en het evenemententerrein is circa 300 meter. Dergelijke afstanden zijn niet ideaal, maar landelijk zijn deze loopafstanden bij sportparken niet ongebruikelijk.

2) Daarnaast is het mogelijk om de oude kleedkamers op De Holten te renoveren (in overleg met SV Marum). Zoals eerder gesteld is dit een verantwoordelijkheid of keuze van de verenigingen.

Keuze 5

De veldcapaciteit op De Holten is voldoende voor SV Marum en NKC. Wat betreft kleedaccommodatie en berging ligt de verantwoordelijkheid bij de verenigingen (voor de gemeente geen aanleiding om het verzoek van NKC te honoreren). Er zijn verschillende mogelijkheden aangegeven om te voorzien in de behoefte.

De gemeente is van mening dat de verdeling van velden en kleedruimte op De Holten in eerste instantie een zaak is die in overleg tussen SV Marum en NKC dient te worden geregeld. Wanneer beide verenigingen niet tot overeenstemming komen zal de gemeente een beslissing opleggen.

2.3.4 Tennisvereniging Marum

De tennisvereniging Marum beschikt over drie kunstgrasvelden met verlichting en een oefenkooi. De vereniging verwacht door de nieuwbouw een ledenstijging. In deel 1 van de sportnota is aangegeven dat de vereniging gezien de groei van het aantal leden op termijn (5 jaar) een vierde baan nodig denkt te hebben.

Situering tennisbanen in Marum

De KNLTB hanteert als norm 70 tot 90 spelers per kunstgrasveld met verlichting. Dit betekent bij drie banen een ledenaantal tussen 210 en 270. De vereniging heeft op dit moment 204 leden (KNLTB leden 172) en afgaande op de norm is het aantal banen voldoende.

De nieuwbouw in Marum levert een bevolkingstoename op van 590 inwoners (260 woningen en gemiddelde huishoudgrootte van 2,27). In de gemeente Marum tennissen 299 mensen op 10.000 inwoners en dat is 3%. Een bevolkingstoename van 590 inwoners zou 15 tot 20 nieuwe tennissleden opleveren. En zelfs als dat veel hoger uitvalt, dan is de capaciteit van drie banen nog voldoende. De noodzaak tot uitbreiding met een vierde baan is dus niet aanwezig, maar de gemeente heeft de mogelijkheid open gehouden (een deel van de strook naast het complex) om op termijn een vierde baan door de vereniging aan te kunnen leggen.

2.4 Zwembad Wotterwille

Zwembad Wotterwille in Marum ligt in het centrum van Marum. Het is een openluchtzwembad met onder meer de volgende faciliteiten:

- instructiebad met glijbaan (550 m²),
- 25 meter bad (545 m²) met aangrenzend een springkuil, 1 meter plank + 3 meter hoge springtoren,
- waterspeeltuin voor peuters en kleuters (40 m²),
- ruim opgezet terras en zonneweide en restorette
- verwarmde douches.

De temperatuur van het zwemwater bedraagt 25/26 graden en is daarmee hoger dan doorgaans bij buitenbaden. Sinds 2005 wordt de exploitatie verzorgd door een stichting. Daarvoor was de NV Sportfondsen Marum verantwoordelijk voor de exploitatie.

Bezoek/ m²

Het aantal bezoeken ten opzichte van het aantal inwoners is 5,3 (53.467 bezoeken op 10.018 inwoners). Het bezoek uitgedrukt per m² zwemwater is 47. Het landelijke gemiddelde ligt tussen de 40 en 50 en dat is dus normaal in Marum.

Openingstijden

Het zwembad is 77,75 uur per week geopend. Dat is erg hoog voor een buitenbad voor een gemeente van deze omvang. De Woldzoom in Grootegast is 45,5 uur per week geopend. Dat is afgerond 32 uur per week minder. Het verschil is dat in Marum het bad van 's ochtends vroeg tot 's avonds open is en in Grootegast het bad wel alle dagdelen open is (door de week), maar niet als aaneengesloten tijdvak.

Inkomsten

Een los kaartje voor recreatief zwemmen kost in Marum € 3,40 voor volwassenen en € 3 voor jeugd (2006). Dat is op zich een marktconform tarief. Het grootste aantal bezoekers heeft een abonnement en de prijs voor een abonneerhouder per bezoek is relatief laag (€ 1,60). Daardoor komt het gemiddelde op € 1,63 en dat is betrekkelijk laag. Ook voor leszwemmen betaalt men niet veel.

Inkomsten en bezoeken (jaarrekening 2006 stichting sport- en zwemaccommodaties Marum)

	INKOMSTEN	BEZOEKEN	INKOMSTEN/BEZOEK
losse baden	€ 20.404	6.835	€ 2,99
meerbadenskaart	€ 5.311	1.185	€ 4,48
abonnementen	€ 61.209	38.337	€ 1,60
activiteiten	€ 2.005	1.660	€ 1,21
leszwemmen	€ 8.889	5.450	€ 1,63
	€ 97.818	53.467	€ 1,83

De horeca van het zwembad levert netto € 7.331 op. Per bezoeker is dat € 0,14 en dat is wat aan de lage kant. Totaal zijn de inkomsten per bezoeker € 1,83. Landelijk ligt dat tussen de

€ 1,75 en € 2,75 en Marum zit wat dat betreft aan de onderkant, wat overigens voor buitenbaden in het noorden niet afwijkend is.

Uitgaven

In Marum bedragen de personeelskosten 52% van de totale kosten. Voor 2007 wordt uitgegaan van 48%. Omdat dit een omvangrijke post is, wil de gemeente nagaan hoe efficiënt kan worden omgegaan met personeelskosten.

Voor 2006 waren de kosten voor energie € 42.000. Landelijk zijn de energiekosten de laatste jaren fors gestegen, maar het zwembad in Marum vormt daarop een positieve uitzondering. In 2004 waren de energiekosten net zo hoog als in 2006, ondanks de hogere watertemperatuur in Marum. Als we de energiekosten uitdrukken per m² zwemwater, dan zijn die in Marum € 38 /m² (exclusief peuterbassin) en € 37 inclusief peuterbassin. Het zwembad maakt sinds enkele jaren gebruik van een collectief energiecontract via Sport Fondsen Nederland.

Bijdrage per inwoner

Per inwoner draagt de gemeente € 18,5 bij aan de exploitatie van het zwembad. Het zwembad is daarvoor 20 (in 2006) weken open.

Dekkingsgraad

Het rendement van de exploitatie kan worden uitgedrukt in het "dekkingspercentage". Onder het dekkingspercentage wordt verstaan de mate waarin de kosten van een accommodatie worden gedekt door de opbrengsten, exclusief de gemeentelijke subsidie.

Het dekkingspercentage (exclusief kapitaallasten en huur/pacht) is in Marum 39%. Het landelijk gemiddelde ligt tussen de 35% en 55%. De score is aan de onderkant van het landelijk gemiddelde. Zwembaden waar schoolzwemmen nog plaatsvindt, hebben een inkomstenvoordeel en in Marum is dat niet het geval. Ook de lage tarieven hebben hun weerslag op het dekkingspercentage.

Kansen zwembad

In heel veel gemeenten staat de exploitatie van zwembaden onder druk. De kosten zijn hoog en die kosten stijgen jaarlijks. Denk aan de stijging van de energiekosten, de personeelskosten, eisen die de provincie oplegt aan de waterkwaliteit et cetera. Op dergelijke kostenstijgingen heeft een zwembad nauwelijks invloed; ze kan er alleen maar zo goed mogelijk op anticiperen. Wanneer we via een quick scan het buitenbad beoordelen, dan valt ons een paar zaken op die mogelijk aanknopingspunten geven voor een verbetering van de exploitatie.

1) Het buitenbad in Marum wijkt af van andere buitenbaden door de ruime openstelling. Op het eerste gezicht is het een overweging om de openingstijden te verkorten om daarmee de kosten (vooral personeelskosten) te verlagen. Een eerste stap zou zijn het bezoek per uur te registreren en daarbij de personeelskosten te vermelden. Soms kan dat aanleiding zijn voor een substantiële verkorting van openingstijden, die niet 1:1 doorwerkt in bezoekersaantallen. Het bedrijfsresultaat verbetert daardoor. Ruime openingstijden is echter positief voor het imago. Inmiddels vindt er onderzoek plaats naar meer flexibele openingstijden.

2) Een tweede speerpunt is het verlagen van de energiekosten door onder meer de temperatuur te verlagen. Wel is aandachtspunt dat een iets hogere temperatuur een mogelijkheid is om je als buitenbad te profileren onder vooral ouderen. We weten op dit moment niet hoe groot het aandeel ouderen is dat het zwembad bezoekt. Het zwembad moet bekijken wat het effect is van een verlaging van de temperatuur (vergelijkbaar met buitenbaden in de regio).

De volgende vragen zijn daarbij onder meer relevant:

- Hoeveel ouderen (65+) bezoeken het zwembad?
- Hoeveel bezoekers komen van buiten de gemeente (regio-gemeenten)?
- Wat betekent een verlaging van de temperatuur voor de kosten? Is het een alternatief om voor een bepaald tijdstip de temperatuur te verhogen (eventueel met zonne-energie)?

Nagaan of er verdere besparing mogelijk is op energiekosten kan door het (laten) uitvoeren van een 'energie APK' (prijs tussen € 1.000 en € 2.500). Deze laat zien of en zo ja op welke wijze het zwembad (nog) meer kan bezuinigen. Hierbij wordt gekeken naar de energiefacturen, technische installaties enzovoort. Ook bestaan er mogelijkheden om de energiekosten te beperken door het 's nachts afdekken van het water met folie. De gemeente is verder bezig met een biomassacentrale, waar het zwembad voordeel van kan hebben.

3) Op de derde plaats kan worden gezocht naar mogelijkheden voor het efficiënter inzetten van personeel waardoor bezuinigd kan worden op personeelskosten.

4) Verder denken we aan tariefsverhoging van abonnementen en leszwemmen. De inkomsten per bezoek zijn relatief laag.

5) De horeca is in veel kleine buitenbaden doorgaans een loket. Op evenementen en tijden met veel bezoekers kan een actieve horeca-dienstverlening meer inkomsten genereren (denk aan een vast koffie-uurtje voor ouderen of uitserveren van hapjes en drankjes). In prioriteit rangschikken we deze maatregel wel op de vijfde plaats.

6) Bekeken moet worden in hoeverre de toekomstige onderhoudskosten opgevangen kunnen worden. Mogelijk kunnen onderhoudskosten worden gekapitaliseerd of een fonds worden gecreëerd. Stijgende onderhoudskosten zijn wel redenen te meer om de exploitatie te optimaliseren.

Keuze 6

Een projectgroep van de gemeente en het stichtingsbestuur heeft een bestuursopdracht om een concrete visie te ontwikkelen op de toekomst van het zwembad en de sporthal. Privatisering is een belangrijke optie. De visie dient te passen binnen de uitgangspunten van deze sportnota.
--

3. Tarieven

De tarieven die de gemeente Marum hanteert voor verhuur van sportaccommodatie zijn gebaseerd op historische ontwikkeling en een tiental jaren niet verhoogd. De tarieven voor de buitensport zijn met ingang van 2005-2006 met 50% verhoogd. De huidige tarieven hebben geen relatie met de werkelijke onderhoudskosten. De gemeente wil door gebruik van tarieven die liggen onder de kostprijs de sportstimulering indirect subsidiëren. De gemeente streeft echter naar een meer transparant tariefstelsel waarbij ook duidelijkheid is over de relatie tussen het tarief dat verenigingen betalen en de kosten voor de gemeente.

In de begroting van de gemeente zijn kosten en baten van de gymzalen en sporthal in evenwicht. Dat is een boekhoudkundige constructie (keuze), doordat baten worden opgevoerd en elders (bij onderwijs of sport) weer als last worden doorberekend zonder volledige dekking op die plaats. De kosten worden daardoor op een andere plek geboekt. In feite willen we de echte exploitatiekosten weten van de binnensportaccommodaties. We behandelen eerst de gymzalen, daarna de sporthal en daarna de buitensport.

3.1 Gymzalen

In de begroting 2007 staat € 68.619 (excl. btw) als som van zowel de baten als lasten. De verenigingen betalen € 5.500 huur voor het gebruik van de gymzaal in Marum en € 1.750 voor de uren in Niebert. Die inkomsten worden in de begroting direct doorgesluisd naar onderwijs (eigenaar) en daarom bij het overzicht van de gymlokalen ook weer als last opgevoerd. Feitelijk zijn de exploitatiekosten van beide gymlokalen niet € 68.619, maar € 61.369. Van die kosten wordt € 7.250 gedekt door verenigingshuur en de rest komt ten laste van onderwijs.

Overzicht exploitatiekosten gymlokalen Marum en Niebert (gemeentebegroting 2007)

	gymzaal marum	gymzaal niebert	subtotaal	Aandeel gebruik voor verenigingen	59% van kosten
Energie	€ 7.450	€ 5.600	€ 13.050	59%	€ 7.700
Heffing	€ 1.075	€ 1.075	€ 2.150	59%	€ 1.269
Onderhoud	€ 3.400	€ 3.350	€ 6.750	59%	€ 3.983
Schoonmaak	€ 5.270	€ 5.270	€ 10.540	59%	€ 6.219
Verzekering	€ 800	€ 800	€ 1.600	59%	€ 944
Telefoon	€ 400	€ 400	€ 800	59%	€ 472
Kapitaallasten	€ 9.830	€ 8.577	€ 18.407	59%	€ 10.860
interne kosten	€ 4.036	€ 4.036	€ 8.072	59%	€ 4.762
Beheerder					
Subtotaal	€ 32.261	€ 29.108	€ 61.369	59%	€ 36.208
afdracht huur aan onderwijs	€ 5.500	€ 1.750	€ 7.250		
	€ 37.761	€ 30.858	€ 68.619		
ontvangen huur	€ 5.500	€ 1.750	€ 7.250		€ 7.250
bijdrage onderwijs	€ 32.261	€ 29.108	€ 61.369		

Berekening dekkingspercentage (verenigingsgebruik)

Bij een gymzaal rekent men met een wekelijkse capaciteit van 26 uur voor bewegingsonderwijs en 37 uur voor verenigingsgebruik. Verenigingen kunnen 59% van de capaciteit gebruiken. Hanteren we die 59% op de kosten van beide gymzalen (€ 61.369), dan komt dat neer op € 36.208. Aan huur betalen verenigingen € 7.250 en dat is 20% dekking. Wanneer we de kapitaallasten buiten beschouwing laten (en kijken naar de operationele kosten), dan zijn de kosten € 25.348 (€ 36.208 - € 10.860) en dan geeft dat een dekking van 29%².

Vergelijking tarieven elders

Landelijk hanteren gemeenten vaak tarieven van € 10 tot € 15 per uur voor gymlokalen. In het noorden van het land zijn de tarieven lager. De bandbreedte in de provincie Groningen ligt tussen de € 5 en de € 7 met een uitschieter naar onder en naar boven. De gemeente Marum zit binnen de Groningse bandbreedte aan de onderkant. Gezien de onderhoudstoestanden van de gymlokalen en de gebruikswaarde wil de gemeente de tarieven vooralsnog niet verhogen, behoudens een jaarlijkse inflatiecorrectie.

Tarieven gymlokalen per uur

MENTERWOLDE	€ 2,60
Marum	€ 5,00
Borger Odoorn	€ 5,40 (2005)
Veendam	€ 5,75
Zuidhorn	€ 5,82
Hoogezand Sappemeer	€ 6,65
Grootegast ³	€ 7,70
Groningen	€ 11,00

3.2 Sporthal

De exploitatie van de sporthal in de gemeentebegroting is net als bij de gymzalen, budgetneutraal opgezet: kosten en baten zijn gelijk. Een complicerende factor is dat er een exploitant tussen zit. De volgende tabel laat de exploitatie zien voor de gemeente en exploitant. Bij de gemeente zijn de lasten € 143.651 (begroting 2006). De exploitant betaalt € 5.740 aan pacht (€ 6664 rekening 2006), dit is een inkomstenpost voor de gemeente, maar tegelijk worden die inkomsten weer doorgegeven aan de betreffende begrotingsposten (openbaar en bijzonder gymnastiekonderwijs en beheer accommodaties binnensport). Exclusief die pachtinkomsten resteert een bedrag van € 137.911 en dat bedrag wordt omgeslagen en elders in de begroting ten laste gebracht van het openbaar onderwijs, het bijzonder onderwijs en het beheer accommodaties binnensport. Voor de sporthal is dat dus een dekking (baten).

² Genoemde bedragen uit de begroting 2007 zijn exclusief btw. Inclusief btw is het dekkingspercentage 19% voor totaal en 27% exclusief kapitaallasten, dus nagenoeg even hoog als inclusief btw.

³ In deze gemeente ontvangen verenigingen meer gemeentelijke subsidie.

Exploitatie (excl. BTW) sporthal voor gemeente en exploitant (begroting 2007 gemeente en rekening 2006 en begroting 2007 stichting)

Gemeente		Exploitant (stichting)		
	2007 Begr		2006 Rek	2007 Begr
Heffing	€ 1.600	personeelskosten beheer	€ 48.238	€ 89.296
Onderhoud	€ 10.850	energie	€ 27.618	€ 25.110
vergoeding aan exploitant voor uren bewegingsonderwijs	€ 6.350	schoonmaak	€ 3.448	€ 4.525
verzekering	€ 3.000	onderhoud (gebruikers)	€ 4.226	€ 6.353
kapitaallasten	€ 37.765	kantoor/verkoop/beheer/ed	€ 6.541	€ 12.029
interne kosten RW	€ 8.346	advies/accountant/verzekering/fiscus	€ 9.561	€ 7.399
bijdrage aan expl. tekort exploitant	€ 70.000	huur aan gemeente	€ 6.664	€ 5.740
afdracht pacht aan openb. onderwijs	€ 335	totaal lasten exploitant	€ 106.296	€ 150.452
afdracht pacht aan bijz. onderwijs	€ 224			
afdracht pacht aan beheer sport	€ 5.181			
totaal lasten sporthal gemeente	€ 143.651			
		bijdrage expl. tekort van gemeente	€ 68.340	€ 70.050
Ontvangen pacht van exploitant	€ 5.740	huur onderwijs	€ 5.849	€ 6.350
ten laste van openbaar onderwijs	€ 8.060	huur verenigingen	€ 35.278	€ 35.076
ten laste van bijzonder onderwijs	€ 5.373	horeca netto en andere baten	€ 24.659	€ 37.600
ten laste van beheer sport	€ 124.478	totaal baten exploitant	€ 134.126	€ 149.076
totaal baten sporthal gemeente	€ 143.651	exploitatieresultaat	€ 27.830	€ 1.376-
			€ 106.296	€ 150.452

In het overzicht van de stichting staan de werkelijke cijfers over 2006 (volgens de jaarrekening) en de begroting 2007. De kosten voor de exploitant over 2006 bedragen € 106.296, dat is inclusief de pacht van € 6.664 (inkoop horeca is direct ten laste gebracht bij baten horeca). De gemeente betaalt de exploitant een exploitatiebijdrage. Verder ontvangt hij een vergoeding voor de uren dat het bewegingsonderwijs en verenigingen de sporthal gebruiken en zijn er (vooral) baten uit de horeca. Bij de exploitant is in 2006 een exploitatieoverschot gerealiseerd. Voor 2007 is een tekort begroot van € 1.376 (begroting 2007, onderdeel sporthal). De post personeelskosten voor 2007 (begroting) beoordelen we als tamelijk hoog. In 2006 (rekening) zijn die aanzienlijk lager (ongeveer de helft).

Kijken we nu louter naar de kosten en baten van de sporthal, dan ontstaat het volgende beeld.

Bijgesteld overzicht kosten en baten sporthal 2006 (exclusief doorbelastingen ed) excl. BTW (2006 B=begroting en 2006R is rekening)

		begroting 2007	2006
kosten gemeente	Heffing	€ 1.600	€ 1.650 B
	Onderhoud	€ 10.850	€ 10.550 B
	Verzekering	€ 3.000	€ 3.000 B
	Kapitaallasten	€ 37.765	€ 30.768 B
	interne kosten RW	€ 8.346	€ 4.087 B
kosten exploitant	personeelskosten beheer	€ 89.296	€ 48.238 R
	Energie	€ 25.110	€ 27.618 R
	Schoonmaak	€ 4.525	€ 3.448 R
	onderhoud (gebruikers)	€ 6.353	€ 4.226 R
	kantoor/verkoop/beheer/ed	€ 12.029	€ 6.541 R
	advies/accountant/verzekering/belasting	€ 7.399	€ 9.561 R
	lasten gemeente en exploitant	€ 206.273	€ 149.687
inkomsten	huur onderwijs	€ 6.350	€ 5.849 R
	huur verenigingen	€ 35.076	€ 35.278 R
	horeca netto en andere baten	€ 37.600	€ 24.659 R
	exploitatie tekort	€ 127.247	€ 83.901
		€ 206.273	€ 149.687

De sporthal heeft een weekcapaciteit van 88,5 uur. Van die beschikbare capaciteit is 26 uur voor het onderwijs en de overige uren voor verenigingen (70%). Hanteren we 70% van de kosten in 2006, dan is dat € 104.781 (70% * € 149.687). De verenigingen dragen € 35.076 bij. Ten opzichte van € 104.781 is dat 34%. Exclusief kapitaallasten is de dekking door sportverenigingen 42%. Wel geldt dat deze cijfers van jaar tot jaar kunnen fluctueren. Uitgaande van de begroting 2007 verwachten we een dekkingpercentage voor de sporthal van 24% (exclusief kapitaallasten) en 30% inclusief kapitaallasten.

Resumerend is de huidige bijdrage van de verenigingen aan de exploitatie van de gymzalen en de sporthal als volgt.

	GYMZALEN	SPORTHAL
inclusief kapitaallasten	20%	24%-34%
exclusief kapitaallasten	29%	30%-42%

In de provincie Groningen betalen verenigingen doorgaans tussen de € 15 en € 25 per uur voor een sporthal. Landelijk liggen de tarieven hoger (doorgaans € 30 tot € 40). Het tarief in Marum voor de sporthal bevindt zich aan de bovenkant van de provinciale bandbreedte.

Keuze 7

Een verhoging van de tarieven voor binnensport vinden we niet passend, anders dan een jaarlijkse inflatiecorrectie. Dat laatste geldt voor alle gemeentelijke sportaccommodaties.

Tarieven sporthallen per uur (verenigingen eigen gemeente)

GEMEENTEN	
Zuidhorn	€ 17,50
Borger Odoorn (2005)	€ 13,50-€ 23,50
Veendam	€ 17,40-€ 21,25
Menterwolde	€ 19,00
Hoogezand Sappemeer	€ 23,85
Grootegast	€ 24,15
Marum	€ 24,40
Groningen	€ 25,00

3.3 Buitensport

De exploitatie van de buitensportaccommodaties is minder ingewikkeld dan de binnensport. De kapitaallasten, de publiekrechtelijke heffingen en de interne kosten (personeelskosten) en tractie, zijn verdeeld volgens de lasten van het onderhoud. De totale lasten bedragen afgerond € 127.000. In totaal bedragen de huurinkomsten € 3.850. Dat geeft een dekking van 3%. Exclusief kapitaallasten is de dekking 5%.

Overzicht kosten en baten sportcomplexen (gemeentebegroting 2007)

Sportcomplex	lasten onderhoud	interne uren en tractie	kapitaal-lasten	publiek-rechtelijke heffingen	baten / huur	dekking inclusief kapitaallasten	dekking exclusief kapitaallasten
Marum	€ 15.890	€ 21.857	€ 20.247	€ 1.167	€ 1.200	2%	3%
De Wilp	€ 5.465	€ 7.517	€ 6.964	€ 401	€ 710	4%	5%
Niebert	€ 5.705	€ 7.847	€ 7.269	€ 419	€ 835	4%	6%
Noordwijk	€ 2.095	€ 2.882	€ 2.669	€ 154	€ 460 ⁴	6%	9%
Boerakker	€ 3.505	€ 4.821	€ 4.466	€ 257	€ 645	5%	8%
Nuis	€ 2.070	€ 2.847	€ 2.638	€ 152	€ 0	0%	0%
Algemeen	€ 135						0%
Totalen	€ 34.865	€ 47.771	€ 44.253	€ 2.550	€ 3.850	3%	5%

De tarieven zijn voor het seizoen 2005-2006 al met 50% verhoogd. De dekkingsgraad is aanzienlijk lager dan bij de binnensport. Ook ten opzichte van andere gemeenten is het tarief voor een veld laag in Marum.

⁴ Inclusief gebruik sportcomplex in Marum door NKC.

Tarieven per veld per jaar (verenigingen eigen gemeente)

MARUM (€ 64,46/TEAM)	€ 340 TOT € 440
Menterwolde	€ 510
Hoogezand Sappemeer	€ 584
Zuidhorn	€ 729
Velsen	€ 1334
Grootegast (€ 361/elftal)	€ 1500-€2000
Oegstgeest	€ 3111

Voor de buitensport is het voorstel om te streven naar een dekkingsgraad van 6% inclusief kapitaallasten en 9% exclusief kapitaallasten. De huur wordt gebaseerd op de oppervlakte van de gehuurde sportterreinen.

Berekening bij verhoging buitensport

Lokatie	opp. in m2	totale kosten	kosten excl kapitaallasten	voorstel huur	voorstel huur/ m2	huur2007	verhoging
Marum hoofdveld	8900						
Marum bijveld 1	8150						
Marum training 1	4000						
Marum training 2	6500						
Marum bijveld twee	8150						
Marum bijveld drie	11000						
Waarvan voetbal	7000	€ 8.462		€ 508	€ 0,07		
Waarvan korfbal	4000	€ 4.835		€ 290	€ 0,07	€ 394	-€ 104
Totaal voetbal	42700	€ 51.619		€ 3.097	€ 0,07	€ 1.200	€ 1.897
	46700	€ 56.454	€ 36.371	€ 3.387	€ 0,07	€ 1.594	€ 1.793
De Wilp hoofdveld	8900						
De Wilp training	4350						
De Wilp bijveld 1	8150						
	21400	€ 24.232	€ 15.029	€ 1.454	€ 0,07	€ 710	€ 744
Nuis hoofdveld	7250						
Nuis training	2750						
	10000	€ 6.539	€ 6.539	€ 392	€ 0,04	€ 0	€ 392
Niebert hoofdveld	8150						
Niebert bijveld	8150						
Niebert training	3500						
	19800	€ 23.069	€ 14.554	€ 1.384	€ 0,07	€ 835	€ 549
Boerakker hoofdveld	8500						
Boerakker training	3500						
	12000	€ 14.029	€ 8.868	€ 842	€ 0,07	€ 645	€ 197
Noordwijk trainingsveld	3000						
	3000	€ 4.726	€ 3.436	€ 284	€ 0,09	€ 66	€ 218
Totaal	112900	€ 129.049	€ 84.796	€ 7.743	€ 0,07	€ 3.850	€ 3.893

Een dekkingsgraad van 6% (9% exclusief kapitaallasten) is nog steeds een aanzienlijk verschil met de binnensport, maar omdat van de buitensport zelfwerkzaamheid wordt verwacht, is een gelijk niveau met de binnensport geen streven voor de gemeente. Bovendien zou dat financieel niet zijn op te brengen voor de verenigingen.

De velden in Nuis zijn eigendom van de kerk en de gemeente onderhoudt de velden. De gemeente heeft daarom geen kapitaallasten op deze velden (en de huur is per m2 daarom wat

lager). De onderhoudskosten in Noordwijk liggen per m2 wat hoger dan elders (elders is de oppervlakte groter en daarom de onderhoudskosten per m2 wat goedkoper).

Voor regelmatige gebruikers zijnde niet-sportverenigingen (harmonie) zal de gemeente het tarief nader bepalen. Voor incidenteel gebruik zal een tarief per uur worden vastgesteld. De bv Sport in Leeuwarden vraagt voor een sportveld met verlichting voor de groep 'overige gebruikers' (geen scholen, geen sportverenigingen) circa € 30 per uur, een sportveld zonder verlichting kost in deze gemeente € 25. Dat tarieven voor 'overige' gebruikers doorgaans hoger liggen dan voor verenigingsgebruik heeft te maken met extra administratiekosten, maar ook met het feit dat incidentele huurders geen zelfwerkzaamheid verrichten. Ook voor het uurtarief voor incidenteel gebruik geldt dat een jaarlijkse inflatiecorrectie wordt toegepast.

Keuze 8

Voor de buitensport is het voorstel om te streven (voor de totale gemeente) naar een dekingsgraad van 6% inclusief kapitaallasten en 9% exclusief kapitaallasten. De huur wordt gebaseerd op de oppervlakte van de gehuurde sportterreinen.

Het geld dat vrijkomt uit de tariefsverhoging wordt ingezet binnen de sport voor sportstimulering.

Zelfwerkzaamheid buitensport

De gemeente streeft naar duidelijkheid over zelfwerkzaamheid van verenigingen en wil komen tot een overzicht van werkzaamheden die verenigingen verrichten en de inzet van de gemeente. De meeste sportverenigingen in de gemeente doen wel een aantal onderhouds zaken in zelfwerkzaamheid. Meestal gaat het dan om onderhoud aan groenvoorzieningen, onderhoud aan bestrating, afvalbakken legen, helpen bij beregenen, lijnentrekken, bijmaaien rond obstakels en onder de veldafscheiding, mollenvangen, egaliseren doelgebiedjes in de winter.

De zelfwerkzaamheid van de verenigingen is hoog en het is belangrijk om deze op het huidige peil te handhaven. Extra belasting is niet wenselijk, extra inzet dient beloond te worden. Extra inzet op sportgebied kan ondersteund worden door aanvullende subsidies voor specifieke groepen. Extra inzet in het onderhoud wordt beloond door het bedrag dat anders aan een derde partij uitbetaald zou worden, nu aan de vereniging uit te keren.

Keuze 9

De gemeente streeft naar duidelijkheid over zelfwerkzaamheid van verenigingen en wil komen tot een overzicht van werkzaamheden die verenigingen verrichten en de inzet van de gemeente. Extra belasting is niet wenselijk, extra inzet dient beloond te worden.

4. Sportstimulering en subsidies

4.1 Sportstimulering jeugd

4.1.1 BOS-impuls en Groninger Sport Model

De breedtesportimpuls loopt in 2007 af en wordt in de gemeente vervolgd met de tijdelijke stimuleringsregeling Buurt-onderwijs-sport (BOS). De BOS-impuls is gericht op de aanpak van achterstanden bij jeugdigen in de leeftijd van vier tot negentien jaar. Via de BOS-regeling wordt in de gemeente Marum het Groninger Sport Model (GSM) uitgevoerd. Dit is een vervolg op een pilot van het GSM van twee jaar in Boerakker op twee scholen. Door de BOS-impuls wordt het GSM in het schooljaar 2006-2007 uitgevoerd op in totaal zes scholen (openbaar onderwijs) in de gemeente Marum.

Het Groninger Sport Model gaat uit van meer sport op/bij school én meer aandacht voor een gezonde leefstijl op school. Binnen het GSM worden lokaal verschillende activiteiten georganiseerd, gericht op kinderen in de basisschoolleeftijd, maar ook op de doelgroep 12-18 jarigen. Activiteiten binnen de GSM worden gegroepeerd rond drie programmalijnen:

1. Bewustwording gezonde en actief leefstijl (o.a. ter voorkoming overgewicht);
2. Stimuleren bewegen en sportbeoefening (verhogen kwantiteit en kwaliteit bewegingsonderwijs: onder andere vakleerkracht LO binnen basisonderwijs en woensdagmiddagactiviteiten in samenwerking met sportverenigingen en sportbonden (naschools sportaanbod), summernightgames, recreatieve spelmiddagen);
3. Initiëren en stimuleren gezond en sportief beleid (via vliegwielfunctie beweegmanagement).

De gemeente is voorstander van een sterke relatie van sport en school. Via het BOS-project in het basisonderwijs worden nagenoeg alle kinderen van vier tot twaalf jaar bereikt, gedurende een groot deel van hun kinderjaren.

4.1.2 Sportactiviteiten via 't Marheem

Jeugd in de middelbare schoolleeftijd kan zich aansluiten bij één van de sportverenigingen binnen de gemeente Marum. Landelijk is bekend dat jeugd in deze leeftijdsgroep het lidmaatschap van sportverenigingen vaak inruilt voor bijverdiensten en kiest voor meer vrijblijvende activiteiten. Het sportaanbod van sportverenigingen sluit niet voldoende aan op de wensen en behoeften van deze doelgroep. In de gemeente Marum is dat niet anders. Binnen de gemeente heeft de welzijnsstichting 't Marheem een rol deze groep te stimuleren tot deelname aan sport- en spelactiviteiten. Via 't Marheem worden circa 18 keer per jaar sport- en spelactiviteiten uitgevoerd, waarbij de doelgroep wordt betrokken bij de organisatie en uitvoering van de activiteiten. Het gaat vaak om sportactiviteiten die sportverenigingen niet aanbieden zoals pannavoetbal, streethockey, frisbee. 't Marheem schat in, in totaal 320 jeugdigen te bereiken, variërend van 5 tot 50 per keer, afhankelijk van het weer.

4.1.3 Jeugdsportsubsidie limiteren en subsidie verbreden

De gemeente Marum heeft een jeugdsportsubsidie, waarbij verenigingen een subsidie ontvangen per jeugdlid. Van het jaarlijkse budget van € 9.000 wordt circa € 6.000 uitgekeerd. Op dit moment hebben de verenigingen in totaal circa 1000 jeugdleden. Dit komt neer op een bedrag van circa € 6 per jeugdlid per vereniging. De gemeente wil het budget limiteren tot € 6000 per jaar. De gemeente wil de beleidsregels voor de jeugdsubsidie aanpassen in die zin dat verenigingen meer bewust verantwoordelijk zijn dat ze de subsidie gebruiken voor stimulering van de jeugdsport. Het kan daarbij gaan om opleidingen van technisch kader, organisatie van een jeugdtoernooi of een budget voor een jeugdcommissie et cetera. De resterende € 3000 wordt subsidie voor sportstimulering van andere doelgroepen (bijvoorbeeld senioren, mensen met een beperking en chronisch zieken).

De gemeente zal de beleidsregels aanpassen. Wat niet gebruikt wordt van de € 6000 (jeugd) en de € 3000 (andere groepen) gaat terug naar de algemene middelen.

4.2 Sportstimuleringsfonds

De extra middelen van de tariefsverhoging buitensport worden jaarlijks gestort in een fonds. Uit dit fonds kan de gemeente projecten financieren, bijvoorbeeld voor ouderen of inwoners met een beperking. Voor beide groepen lichten we enkele mogelijkheden (en bestaande initiatieven) toe.

Sportstimulering ouderen

Voor ouderen bestaan binnen de gemeente Marum GALM-projecten en andere projecten gericht op meer bewegen voor ouderen (Mbvo). In de kernen Nuis/Niebert is er Gym 50+ De Vrijborg, in De Wilp is er gym 55+, in Marum is er een gymgroep Marum en ouderengym Marum. In Boerakker is 'Meer Bewegen voor Ouderen' gestart. Het Huis voor de Sport Groningen is betrokken bij het project Sport en 50+, onder de naam '49+, bewegen dus'. Dit project richt zich op inwoners tussen de 49 en 70 jaar. Via een speciaal uitgegeven krant wordt deze leeftijdsgroep geïnformeerd over het huidige sportaanbod, over kennismakingscursussen bij sportaanbieders voor 49+ en men krijgt algemene informatie over bewegen en gezondheid. Daarnaast zijn fitheidstests georganiseerd waarna deelnemers een (be-)weegadvies kregen van een professionele adviseur. De GALM-projecten en projecten voor ouderen worden gefinancierd buiten de sportbegroting om. Dit betreft geen structurele financiering, zodat binnen het sportbeleid wel middelen beschikbaar moeten komen voor senioren.

Sportstimulering inwoners met een beperking⁵

De gemeente Marum heeft onvoldoende zicht op de wensen en behoeften van inwoners met een lichamelijke of geestelijke beperking aan sporten en bewegen. Om gericht beleid te kunnen ontwikkelen voor deze doelgroep, wil de gemeente de behoefte aan sport- en beweegactiviteiten onder deze doelgroep nader onderzoeken. In de praktijk blijkt dat mensen met een beperking relatief vaker deelnemen aan niet-contactsporten zoals fietsen, zwemmen en wandelen. Hiermee wordt bij de inventarisatie rekening gehouden. Voor het opzetten van specifiek op deze doelgroep gerichte projecten zal de gemeente verder nagaan welke aandoeeningen/beperkingen het bij deze groep inwoners gaat.

Beweegaanbod voor mensen met een beperking kan plaatsvinden binnen reguliere sportaccommodaties of binnen instellingen voor mensen met een beperking. Als beweegaanbod wordt ontwikkeld waarbij gebruik wordt gemaakt van een bestaande sportaccommodaties is het van belang na te gaan in hoeverre de accommodaties toegankelijk zijn c.q. moeten worden gemaakt voor deze groepen.

De gemeente kan bij het ontwikkelen van activiteiten voor mensen met een beperking aansluiten bij bestaande landelijke projecten, zoals SCALA (een op een GALM lijkend project maar dan voor de doelgroep) maar ook inzetten op creatieve mogelijkheden. In sommige Nederlandse gemeentes stellen plaatselijke fietsenwinkel tandems ter beschikking om mensen met een beperking te laten recreëren en bewegen in de natuurlijke omgeving of om ze te vervoeren van de woning naar een sportvoorziening.

⁵ Inclusief chronisch zieken.

4.3 Anders georganiseerde sport en individuele sportbeoefening

Verenigingssport heeft een streepje voor bij de gemeente. De gemeente kent de sportverenigingen een belangrijke rol toe. Niet alleen voor het sportaanbod voor leden maar ook voor bijdragen aan andere gemeentelijke beleidsterreinen. Door zelfwerkzaamheid en het grote aantal vrijwilligers dat een bijdrage levert, blijft de sport betaalbaar. Maar de gemeente erkent ook het belang van sporten en bewegen in de openbare ruimte, via niet georganiseerde of individuele sportbeoefening. Deze vorm van sporten en bewegen dragen bij aan sportbeleving en leefbaarheid. Er is een ontwikkeling dat steeds meer buiten verenigingen om wordt gesport. In de gemeente Marum zijn diverse faciliteiten waardoor individuele sportbeoefening of sportactiviteiten zonder accommodatiebehoefte kunnen plaatsvinden.

In de kern Marum is een Sport- en Fitnesscentrum Elsomo. De directe buitenomgeving van de gemeente leent zich goed voor vele vormen van bewegingsrecreatie zoals fietsen, wandelen, hard lopen, zwemmen, kanoën en paardrijden. Binnen de gemeente zijn diverse wandel- en fietsroutes uitgezet. De gemeente onderschrijft het belang van deze infrastructuur voor ongeorganiseerde dan wel individuele sportbeoefening.

Er zijn sporten die geen accommodatie behoeven, maar die wel in verenigingsverband georganiseerd worden. Voorbeelden hiervan zijn wielrennen, nordic walking en motorsport. De gemeente erkent het belang van deze sporten. Echter de afwezigheid van een noodzaak tot gebruik van een accommodatie, geldt net als bij sporten en bewegen in de vrije ruimte dat de rol van de gemeentelijke sportnota beperkter is. Verenigingen zonder accommodatie kunnen ook in aanmerking komen voor een dotatie uit het sportstimuleringsfonds als het gaat om sportstimulering van ouderen en minder validen (wordt nader omschreven). Ook is een evenementensubsidie beschikbaar voor (eenmalige) organisatie van evenementen.

Golf

De kansen voor het ontwikkelen van de golfsport, door het aanleggen van golfbanen zijn in het noorden van het land niet zo groot. Ruimte is wel beschikbaar, maar de vraag is over het algemeen te gering voor een commerciële exploitatie van een 9 of 18-holes baan. De gemeente stelt zich op het standpunt dat mocht zich een commerciële exploitant interesse tonen en zich aandienen, de gemeente het voorstel zal beoordelen en een afweging maakt.

4.4 Inzet van stagiairs en van uitkeringsgerechtigden krachtens de Wet Werk en Bijstand (WWB)

Stagiairs

In de motie is gevraagd om een visie op de inzet van stagiairs (ALO en CIOS) bij het uitvoeren van gemeentelijk beleid. In het GSM hebben bij de uitvoering van de woensdagmiddag-activiteiten MBO stagiairs van het Alphacollege een rol. ALO-ers hebben een rol bij de sportlessen op school. De gemeente onderschrijft de meerwaarde van de inzet van stagiairs. Deze groep heeft mede door de eigen leeftijd een inspirerende werking op de jeugd. Binnen het GSM project blijken problemen te bestaan met het vinden van voldoende stagiairs binnen de provincie. Bovendien hebben stagiairs begeleiding nodig. De beschikbaarheid van stagiairs staat onder druk, maar de gemeente wil als zich mogelijkheden voordoen blijven investeren in de inzet van stagiairs voor het opzetten en uitvoeren van sportactiviteiten.

Uitkeringsgerechtigden krachtens de Wet Werk en Bijstand

In de Wet Werk en bijstand (WWB) staat dat iedere Nederlander zelf in zijn levensonderhoud moet voorzien. Lukt dat niet én zijn er geen andere voorzieningen, dan kan de gemeente helpen bij het zoeken naar werk. Gemeenten voeren deze wet uit. Iedere gemeente mag zelf

weten hoe zij mensen met een uitkering helpt bij het vinden van werk. Dit is vastgelegd in een zogenaamde reïntegratieverordening. Hulp van de gemeente kan zich ook richten op gesubsidieerd werk, sociale activiteiten en vrijwilligerswerk. De Wet Werk en Bijstand wordt voor de gemeente Marum door een intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie uitgevoerd. Kenmerken van de groep uitkeringsgerechtigden is dat zij vaak over een lager opleidingsniveau beschikken en 'hulp' nodig hebben. Inzet van uitkeringsgerechtigden vraagt om begeleiding door betaalde krachten. Voor de sportsector geldt dat deze bloeit door de inzet van vele vrijwilligers, en dat het aandeel betaalde krachten zeer beperkt is. De gemeente stelt zich op het standpunt dat niet het sportbeleid een keuze maakt in het al dan niet inzetten van uitkeringsgerechtigden krachtens de Wet Werk en Bijstand, maar dat het de afdeling 'reïntegratie' hierin leidend is en keuzes maakt. Als het aan de orde is, zal de gemeente bekijken wat zij op het gebied van de sport kan bieden.

4.5 Verenigingsondersteuning

Het Huis voor de Sport Groningen heeft een offerte uitgebracht voor de uitvoering van verenigingsondersteuning in de periode 2007-2010. In totaal gaat het Huis van de Sport Groningen uit van een kostprijs voor de gemeente van ongeveer € 3.500 per jaar. De gemeente wil op verschillende gebieden sportstimulering bevorderen (jeugd, ouderen en mensen met een beperking/chronisch zieken). De gemeente heeft beperkte middelen om de wensen van sportstimulering én verenigingsondersteuning te realiseren. Vereniging kunnen voor ondersteuning ook een beroep doen op hun sportbond. Om die reden kiest de gemeente er voor om de middelen voor sportstimulering niet verder te verdunnen en verenigingsondersteuning via sportbonden te laten verlopen of via de landelijke stichting Sport en Zaken (bedrijven die verenigingen vanuit maatschappelijk verantwoord ondernemen ondersteunen).

Keuze 10

De gemeente heeft bij sportstimulering speciale aandacht voor jeugd, ouderen en mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking.

In het schooljaar 2006-2007 wordt het Groninger Sport Model uitgevoerd op in totaal zes scholen (openbaar onderwijs) in de gemeente Marum. Het Groninger Sport Model gaat uit van meer sport op/bij school én meer aandacht voor een gezonde leefstijl op school. Daarnaast wordt via 't Marheem circa 18 keer per jaar sport- en spelactiviteiten uitgevoerd voor jeugd en jongeren. Voor verenigingen blijft de jeugdsportsubsidie bestaan, zij het dat een subsidieplafond wordt ingesteld (€ 6000) en de beleidsregels worden aangepast met het oog op een meer doelmatige besteding van de subsidie.

Voor de sportstimulering (o.a. ouderen en inwoners met een beperking bestaat binnen de gemeente nog geen financiële dekking. Via deze sportnota is een budget gecreëerd van € 6700 per jaar (€ 3000 via een subsidieregeling en € 3700 door het instellen van een sportstimuleringsfonds).

Voor organisatie van evenementen is € 1500 op jaarbasis beschikbaar. Deze subsidie is beschikbaar voor verenigingen met of zonder accommodatie.

Bij sportstimulering zal de gemeente de mogelijkheden van stagiaires en uitkeringsgerechtigden benutten, voor zover aanwezig.

De gemeente kiest er voor om de middelen voor sportstimulering niet verder te verdunnen en verenigingsondersteuning via sportbonden te laten verlopen of via de landelijke stichting Sport en Zaken.

5. Sport en de Wet maatschappelijke ondersteuning

5.1 De Wmo

Per 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) van kracht. Elke gemeente is verantwoordelijk voor uitvoering van de Wmo. Uitgangspunt hierbij is dat de lokale overheid het beste zicht heeft op lokale problematiek en dat de gemeente lokale organisaties kan betrekken bij de aanpak ervan. De nadruk ligt op het ontwikkelen van activiteiten die het inwoners mogelijk maken mee te doen in de samenleving. Dat kan bijvoorbeeld door ondersteuning met vrijwilligerswerk en mantelzorg, maar ook met goede informatie, opvoedingsondersteuning en huishoudelijke hulp. Vooral in het kader van vrijwilligerswerk, preventie, gezondheid en bewegingsstimulering is een rol weggelegd voor de sport.

In de motie is gevraagd om een uitwerking van de relatie tussen sport en de Wmo.

5.2 De relatie tussen sportbeoefening en de Wmo in Marum

Sport en bewegen vervullen verschillende maatschappelijke rollen. De komst van de Wmo versterkt de maatschappelijke betekenis van sport. In het Collegeprogramma 2006-2010 staat wat de gemeente Marum nastreeft met sport. Hierin staan al direct de eerste raakvlakken tussen sport en de Wmo beschreven:

.....Een actief lichaam en een actieve geest zijn belangrijk voor de gezondheid van ieder individu, vanzelfsprekend is dit voor mensen met een beperking niet anders dan voor mensen zonder beperkingen. Speciale aandacht gaat uit naar jongeren, ouderen en mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking. Het beleid van de gemeente is erop gericht om hiervoor zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij bestaande instanties en verenigingen.....

In de missie van de kadernota Sport 2006-2010 zijn de uitgangspunten van het Collegeprogramma verwerkt, en breder gedefinieerd. Vanuit het Collegeprogramma en de missie geredeneerd bestaan de volgende raakvlakken tussen de Wmo en sport om maatschappelijke doelen te bereiken:

KERNPUNTEN WMO	ROL SPORT
Bevorderen maatschappelijke participatie	Sport is een middel voor maatschappelijke participatie.
Preventie en een gezonde leefstijl	Sport is een middel voor preventie en een gezonde leefstijl.
Psychosociaal welbevinden	Sport draagt bij aan psychosociaal welbevinden.
Vrijwilligers en mantelzorg	Sport kent een groot netwerk van vrijwilligers om het sportaanbod toegankelijk te maken. Landelijk zijn er circa 1,2 miljoen vrijwilligers in de sport actief. Een doorrekening naar de bevolking in Marum betekent dat de gemeente circa 700 vrijwilligers binnen de sport kent.
Jeugd en ouderen, en aandacht besteden aan speciale groepen	Sport wil zich vooral richten op jeugd en ouderen, en aandacht besteden aan speciale groepen (doelgroepen binnen de Wmo). In deze uitwerking van de sportnota wordt nadrukkelijk geïnvesteerd in jeugd en ouderen.

Hieronder staan per (combinaties van) prestatieveld een beschrijving van de relatie tussen sport en de Wmo binnen de gemeente.

Prestatievelden 1 en 2 *Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid' en 'het bieden van op preventie gerichte ondersteuning'*

Een van de meer concrete raakvlakken tussen de sport in Marum en beleidsdoelstellingen van de Wmo zijn de aanwezige sportinfrastructuur en diverse sportstimuleringsprojecten. Deze dragen bij aan prestatieveld 1 van de Wmo. De sportinfrastructuur in Marum is voor een plattelandsgemeente goed ontwikkeld. In verschillende kernen zijn binnensport- en buitensportaccommodaties en er is een zwembad. Diverse verenigingen van meer traditionele sporttakken bieden sportaanbod. De sportverenigingen zijn de organisatorische basis waarbinnen sport- en beweegactiviteiten worden uitgevoerd.

De gemeente voert actief sportstimuleringsbeleid. De gemeente richt zich hierbij op dit moment op de doelgroepen jeugd en ouderen en is voornemens na te gaan welke rol zij vanuit de sport kan hebben voor sportstimulering onder ouderen met een beperking. In het kader van sportstimulering wordt samengewerkt met het Huis voor de Sport Groningen. Een deel van de huidige sportstimuleringsprojecten zijn voortgekomen uit subsidie die de gemeente heeft gekregen vanuit de Breedtesportimpuls (BSI) en de BOS-regeling.

Voor succes van Wmo-beleid is samenwerken tussen welzijns-, zorginstellingen en buurtorganisaties belangrijk. Binnen de gemeente is de basis voor intersectorale samenwerking al gelegd door de BOS-projecten. De BOS-regeling richt zich op het aanpakken van achterstanden bij jeugd, waarbij onderwijs, sport en buurt samenwerkt. De BOS-projecten zijn nauw gerelateerd aan de eerste twee prestatievelden van de Wmo.

Prestatieveld 3 *Geven van informatie, advies en cliëntondersteuning*

De gemeente heeft een Lokaal Loket wonen, welzijn en zorg. Het Lokaal Loket zorgt ervoor dat inwoners die zorg of maatschappelijke ondersteuning nodig heeft niet meer te maken krijgt met allemaal verschillende instanties, maar voor alle diensten terecht kan bij één loket. Het Lokaal Loket is telefonisch en per email bereikbaar, en geopend in de ochtend op doordeweekse dagen en op woensdagmiddag. In principe is het Lokaal Loket voor alle burgers, maar het richt zich vooral op specifieke doelgroepen zoals ouderen, chronisch zieken, gehandicapten en hun familie. Later breidt het Lokaal Loket zich uit met de doelgroep kinderen, jeugdigen en hun ouders. De Wmo gaat ervan uit dat iedereen in de eerste plaats zoveel mogelijk voor zichzelf moet zorgen. Daarvoor moeten burgers wel op de hoogte zijn van mogelijkheden die er in de omgeving zijn.

Het Lokaal Loket van de gemeente Marum voorziet desgevraagd geïnteresseerden van informatie over de sportinfrastructuur, sportprojecten, bewegingsrecreatie. Vragen van bewoners over bijvoorbeeld mogelijkheden om in contact te komen met anderen, vragen naar verenigingen waar men (aangepast kan) sporten, of naar bewegingsprojecten, worden ook via dit Loket beantwoord. De gemeentegids in Marum, voorziet in een overzicht van sportmogelijkheden en sportverenigingen. De voorzieningenstructuur plus contactpersonen van sportverenigingen zijn opgenomen in de gemeentegids.

Prestatieveld 4 *Ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers*

Binnen de Wmo wordt er vanuit gegaan dat vrijwilligers en mantelzorgers nodig zijn om groepen met een speciale zorgbehoefte te ondersteunen bij de ondersteuning die nodig is. Sportverenigingen zijn vrijwilligersorganisaties. Wekelijks zijn vele vrijwilligers actief om sportaanbod en wedstrijden goed te laten verlopen, zorg te dragen voor de accommodatie, en met bestuurlijke en financiële huishouding van de vereniging. Het vrijwilligersnetwerk zorgt ervoor dat sportverenigingen hun belangrijke maatschappelijke functie kunnen vervullen. Ook draagt het vrijwilligerswerk bij dat georganiseerde sport betaalbaar blijft voor veel mensen. Gebaseerd op landelijke cijfers, namelijk het bestaan van 1,2 miljoen vrijwilligers binnen de sportsector, betekent dit voor de gemeente Marum dat er circa 700 vrijwilligers zijn die via bestuursfuncties, commissiefuncties of voor kortere of juist langduriger projecten, hun bijdrage leveren.

De gemeente investeert via het project Vrijwilligers in de Sport (VIS) in het uitbreiden van het aandeel vrijwilligers bij sportverenigingen met als bedoeling dat verenigingen zich van binnen uit versterken en zij meer capaciteit hebben voor het opzetten en uitvoeren van het sportaanbod. Binnen dit project worden sportverenigingen bewust gemaakt van het belang van een actief vrijwilligersbeleid en worden ze ondersteund bij het invoeren dan wel verbeteren van het vrijwilligersbeleid.

Prestatievelden 5 en 6 *het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem en het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer.*

Binnen het Collegeprogramma genieten ouderen, jeugd en groepen die speciale zorg behoeven extra aandacht. Door vergrijzing neemt het aantal ouderen toe. Bij jeugd hanteert de gemeente het uitgangspunt 'jong geleerd is oud gedaan'. Zoals gezegd zijn er binnen de gemeente diverse projecten die zich richten op ouderen en jeugd. Wat betreft de groepen die speciale zorg behoeven, wil de gemeente meer investeren. In de sportnota staat bij sportstimulering beschreven welke rol de gemeente in deze wil hebben.

5.3 Conclusie Wmo

De gemeente blijft via bestaande infrastructuur investeren in het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid door het inzetten van sport als middel. De gemeente streeft naar het handhaven van ten minste het huidige sportvoorzieningenniveau waarmee mogelijkheden worden gegeven voor diverse bevolkingsgroepen, gericht op maatschappelijke participatie en leefbaarheid. Jeugd en ouderen krijgen speciale aandacht, ook de wensen ten aanzien van beweegstimulering voor speciale groepen wordt aandacht besteed.

6. Samenvatting uitwerking sportbeleid

Keuze 1

De gemeente wil de nieuwe gymzaal ruimere speelmogelijkheden geven. Qua maatvoering sluit ze aan bij de KVLO-richtlijn van 308 m² (14 x 22 meter speeloppervlakte). De KVLO maat gaat uit van een hoogte van 5,5 meter. De hoogte wil de gemeente verhogen naar 7 meter. De meerkosten voor het vergroten van de speeloppervlakte van 252 m² naar 308 m² zijn ongeveer € 39.000 exclusief btw. Voor het verhogen van 5,5 meter naar 7 meter gaan we uit van meerkosten van tussen de € 50.000 en de € 100.000 exclusief btw.

De verhoging naar 7 meter betekent dat de gymzaal alleen geschikt is voor volleybalwedstrijden (speelveld 9 x 18 meter en 7 meter hoog) en badminton (6,1 bij 13,4 meter). Voor een korfbalwedstrijd veld in de zaal is een oppervlakte nodig van 20 bij 40 meter en dat kan alleen in een sporthal (minimale maatvoering van 24 bij 44 meter). De hoogte van 7 meter is wel bruikbaar voor oefenvormen bij korfbal.

Het budget voor de Brede School was afgestemd op een gymzaal van 252 m² en 5,5 meter. Uitbreiding van de gymzaal zal vanuit het bestaande Brede School budget moeten worden gevonden. Bekeken zal moeten worden of uitbreiding van de speelzaal naar 308 m² en verhoging naar 7 meter mogelijk is. Qua prioriteit heeft uitbreiding van de speelzaal naar 308 m² de voorkeur boven een verhoging naar 7 meter, want 308 m² biedt alle gebruikers meer ruimte én de meerkosten zijn lager.

Keuze 2

Het heeft de voorkeur van de gemeente de oude gymzaal in Marum af te stoten en een extra zaaldeel aan de sporthal te bouwen. De projectgroep die verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van de sporthal dient dit mee te nemen in de planvorming, inclusief de eventuele noodzaak voor uitbreiding van kleedlokalen. De oude gymzaal wordt daarna afgestoten.

Keuze 3

De gemeente hanteert als richtlijn bij aanleg van velden de VNG normen. De gemeente wil verantwoordelijk zijn voor de exploitatie van de velden en toebehoren. Kleedaccommodatie en eventueel kantine zijn de verantwoordelijkheid van de verenigingen. Indien noodzakelijk kan een vereniging voor investeringen in kleedaccommodaties gebruik maken van de 1/3 regeling. Binnen vijf jaar zullen het 2^e veld in Marum en beide velden in De Wilp worden gerenoveerd.

Keuze 4

In Niebert is sprake van overcapaciteit (1 veld). De gemeente zal binnen de termijn van deze nota bekijken wat de gewenste situatie is voor de toekomst (bijvoorbeeld een andere functie, intensiveren van het sportgebruik, een hoger tarief voor velden die bovennormatief zijn). De gemeente zal de vereniging hierbij betrekken.

De gemeente beziet de capaciteit voor buitensport voor de totale gemeente. Een tekort op een sportpark betekent niet automatisch een noodzaak tot uitbreiding. Overschot (leegstand) dient zoveel mogelijk te worden benut voordat de gemeente nieuwe investeringen aangaat.

De gemeente wil sport toegankelijk houden en met name teamsport. Aangezien de gemeente niet alles kan financieren wordt daarbij een keuze gemaakt voor teamsporten die van oudsher laagdrempelig zijn i.c. voetbal en korfbal.⁶ Het streven is om in elk kerndorp een buitensportvoorziening in stand te houden.

Keuze 5

De veldcapaciteit op De Holten is voldoende voor SV Marum en NKC. Wat betreft kledingcommodatie en berging ligt de verantwoordelijkheid bij de verenigingen (voor de gemeente geen aanleiding om het verzoek van NKC te honoreren). Er zijn verschillende mogelijkheden aangegeven om te voorzien in de behoefte.

De gemeente is van mening dat de verdeling van velden en kleedruimte op De Holten in eerste instantie een zaak is die in overleg tussen SV Marum en NKC dient te worden geregeld. Wanneer beide verenigingen niet tot overeenstemming komen zal de gemeente een beslissing opleggen.

Keuze 6

Een projectgroep van de gemeente en het stichtingsbestuur heeft een bestuursopdracht om een concrete visie te ontwikkelen op de toekomst van het zwembad en de sporthal. Privatisering is een belangrijke optie. De visie dient te passen binnen de uitgangspunten van deze sportnota.

Keuze 7

Een verhoging van de tarieven voor binnensport vinden we niet passend, anders dan een jaarlijkse inflatiecorrectie. Dat laatste geldt voor alle gemeentelijke sportaccommodaties.

Keuze 8

Voor de buitensport is het voorstel om te streven naar een dekkingsgraad van 6% inclusief kapitaallasten en 9% exclusief kapitaallasten. De huur wordt gebaseerd op de oppervlakte van de gehuurde sportterreinen.

Het geld dat vrijkomt uit de tariefsverhoging wordt ingezet binnen de sport voor sportstimulering.

Keuze 9

De gemeente streeft naar duidelijkheid over zelfwerkzaamheid van verenigingen en wil komen tot een overzicht van werkzaamheden die verenigingen verrichten en de inzet van de gemeente. Extra belasting is niet wenselijk, extra inzet dient beloond te worden.

⁶ De gemeente wil hiermee overigens niet zeggen dat andere sporten, bijvoorbeeld tennis, niet laagdrempelig zijn.

Keuze 10

De gemeente heeft bij sportstimulering speciale aandacht voor jeugd, ouderen en mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking.

In het schooljaar 2006-2007 wordt het Groninger Sport Model uitgevoerd op in totaal zes scholen (openbaar onderwijs) in de gemeente Marum. Het Groninger Sport Model gaat uit van meer sport op/bij school én meer aandacht voor een gezonde leefstijl op school. Daarnaast wordt via 't Marheem circa 18 keer per jaar sport- en spelactiviteiten uitgevoerd voor jeugd en jongeren. Voor verenigingen blijft de jeugdsportsubsidie bestaan, zij het dat een subsidieplafond wordt ingesteld (€ 6000) en de beleidsregels worden aangepast met het oog op een meer doelmatige besteding van de subsidie.

Voor de sportstimulering (o.a. ouderen en inwoners met een beperking bestaat binnen de gemeente nog geen financiële dekking. Via deze sportnota is een budget gecreëerd van € 6700 per jaar (€ 3000 via een subsidieregeling en € 3700 door het instellen van een sportstimuleringsfonds).

Voor organisatie van evenementen is € 1500 op jaarbasis beschikbaar. Deze subsidie is beschikbaar voor verenigingen met of zonder accommodatie.

Bij sportstimulering zal de gemeente de mogelijkheden van stagiaires en uitkeringsgerechtigden benutten, voor zover aanwezig.

De gemeente kiest er voor om de middelen voor sportstimulering niet verder te verdunnen en verenigingsondersteuning via sportbonden te laten verlopen of via de landelijke stichting Sport en Zaken.

Keuze 11

De uitwerking van de sportnota sluit aan bij de Wet maatschappelijke ondersteuning. De gemeente blijft via bestaande infrastructuur investeren in het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid door het inzetten van sport als middel. De gemeente streeft naar het handhaven van ten minste het huidige sportvoorzieningsniveau waarmee mogelijkheden worden gegeven voor diverse bevolkingsgroepen, gericht op maatschappelijke participatie en leefbaarheid. Jeugd, ouderen en minder validen krijgen speciale aandacht in het gemeentelijk sportbeleid.